

Phenol Intramuscular Neurolysis
Long Term Study
in Phramongkutklo Hospital

Tunchavanit K,MD.

Khunphasee A,MD.

Khunadom F,MD

Department of Rehabilitation Medicine, Phramongkutklo Hospital,Bangkok 10400

abstract

A retrospective study of phenol intramuscular neurolysis during 1991-2000 was done in ninety subjects,68men and 22 women:The study was carried in the Department of Rehabilitation Medicine, Phramongkutklo Hospital. The 433 injections were done in 266 muscles, The complication was 1.38% of injection. Phenol can solve the problem of posture in Stroke patients , ambulation in Spinal cord injury patients, Traumatic brain injury patients and cerebral palsy patients. The phenol intramuscular neurolysis were done in upper extremity of Stroke patient,lower extremity of Spinal cord injury patients, Traumatic brain injury patients and cerebral palsy patients.The mean effect analysed in 26 patients was495.5 days(16 months).

รายงานวิจัย

เรื่อง

การติดตามภาวะแทรกซ้อนและผลลดการเกร็งระยะยาว
จาก Phenol intramuscular neurolysis
ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

Phenol Intramuscular Neurolysis
Long Term Study
in Phramongkutklao Hospital

ผู้ทำการวิจัย ร.อ.กัลยา ตันชวณิชย์ สาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
ที่ปรึกษา พ.ท. อารมย์ ชุนภาณี
พลตรี เฟื่องฟ้า คุณาคร
สาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

รายงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการฝึกอบรม
แพทย์ประจำบ้านเพื่อวุฒิบัตร สาขาเวชศาสตร์ฟื้นฟู

พ.อ.

(ไกรวัชร อีร์เนตร)

รอง ผอ.กวฟ.รพ.ร.ร.6 ทำการแทน

ผอ.กวฟ.รพ.ร.ร.6

พ.ท.

(อารมย์ ชุนภาณี)

แพทยเวชศาสตร์ฟื้นฟู รพ.ร.ร.6

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทคัดย่อ

การติดตามภาวะแทรกซ้อนและผลการลดเกร็งระยะยาวจาก Phenol Intramuscular Neurolysis ณ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

โดย ร.อ. กัลยา ตันชนวนิชย์*

พ.ท. อารมย์ จุนภายี**

พลตรี เพ็ญฟ้า คุณาคร**

ความเป็นมา:ภาวะเกร็งแบบ spasticity เป็นปัญหาที่สำคัญมากอันหนึ่งในการฟื้นฟูผู้ป่วย โดยขัดขวางความสามารถในการทำงาน ทำให้ผู้ป่วยไม่สามารถไปถึงจุดหมายของการฟื้นฟู(goal)ได้และยังเป็นเหตุให้เกิดภาวะแทรกซ้อนอื่น เช่นกล้ามเนื้อยึด ข้อติดและแผลกดทับ⁵ ในโรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า เริ่มมีการใช้น้ำยาฟีนอลฉีดรักษาอาการเกร็งมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 โดยใช้น้ำยาฟีนอลชนิด 5%ในน้ำ^{6,7} และได้เคยมีการศึกษาผลของการฉีดน้ำยาฟีนอล โดยศึกษาในผู้ป่วยตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2534 จนถึง 30 กันยายน 2538⁸ ซึ่งอาจยังไม่เพียงพอในการดูผลของการลดเกร็งและผลแทรกซ้อนในระยะยาว

จุดประสงค์: ต้องการศึกษาดัง ภาวะแทรกซ้อนที่เกิดขึ้นจากการฉีดน้ำยาฟีนอลในระยะยาว .การฉีดน้ำยาฟีนอลช่วยแก้ปัญหาของผู้ป่วยในด้านใดบ้าง กล้ามเนื้อที่ถูกฉีดในผู้ป่วยแต่ละกลุ่มโรคหรือภาวะมีความแตกต่างกันอย่างไร ระยะเวลาการให้ผลลดอาการเกร็งของน้ำยาฟีนอล การฉีดน้ำยาฟีนอลซ้ำหลายครั้งทำให้ผลในการลดอาการเกร็งถาวรหรือไม่

การศึกษา: ศึกษาย้อนหลัง แบบ long term study

สถานที่ทำการศึกษา: กองเวชศาสตร์ฟื้นฟู โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า

วัตถุประสงค์และวิธีการ : ผู้ป่วยภาวะสมองพิการ ภาวะบาดเจ็บทางสมอง ภาวะบาดเจ็บไขสันหลังและโรคหลอดเลือดสมอง ซึ่งมารับการฉีดน้ำยาฟีนอล เพื่อลดอาการเกร็ง ตั้งแต่ 1 กรกฎาคม 2534 ถึง 31 พฤษภาคม 2543 โดยมีอาการหรือภาวะของโรคนั้นมานานกว่า 6 เดือน มาติดตามการรักษาอย่างน้อย 1 ครั้ง ไม่ได้รับการรักษาอาการเกร็งโดยวิธี chemical block หรือ ผ่าตัดมาก่อน สำหรับการติดตามผลการรักษาเรื่องระยะเวลาการให้ผลของฟีนอล พิเคราะห์เฉพาะในผู้ป่วยที่มาติดตามการรักษาอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 1 ปี และไม่ได้รับยาลดอาการเกร็งใดร่วมด้วยในระหว่างการประเมิน รวบรวมข้อมูลของเพศ อายุ กล้ามเนื้อที่ถูกฉีดน้ำยาฟีนอลและจำนวนครั้งของการฉีดน้ำยาฟีนอล วัตถุประสงค์ในการฉีดน้ำยาฟีนอล ผลแทรกซ้อนและระยะเวลาของการลดอาการเกร็ง

ผลการศึกษา: ผู้ป่วยจำนวน 90ราย มีอายุเฉลี่ยดังนี้ โรคหลอดเลือดสมอง 51.47ปี ภาวะบาดเจ็บทางสมอง 26.48ปี

ภาวะบาดเจ็บไขสันหลัง 34.65ปีและ ภาวะสมองพิการ 7.7ปี คิดเป็นจำนวนกล้ามเนื้อที่ถูกฉีด 266 มัด ฉีดทั้งสิ้น 433ครั้ง พบว่ามีผลแทรกซ้อน 5 ราย จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็น 1.38%ของจำนวนครั้งของการฉีด ผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมักจะมีปัญหาทางด้าน posture ผู้ป่วยภาวะบาดเจ็บไขสันหลัง ผู้ป่วยภาวะบาดเจ็บทางสมองและผู้ป่วยภาวะสมองพิการมีปัญหาด้าน ambulation มากที่สุด การฉีดน้ำยาฟีนอลช่วยลดอาการเกร็งของกล้ามเนื้ออกกลุ่มlower extremity ของผู้ป่วยเป็นส่วนใหญ่ เวลาเฉลี่ยในการ

ลดอาการเกร็ง ศึกษาจากผู้ป่วยจำนวน 26 รายเท่ากับ 483 วัน(16 เดือน) ผลของการลดเกร็งถาวรจากการฉีดน้ำยาฟิโนลซ้ำหลายครั้ง ยังไม่สามารถสรุป

สรุป: การฉีดน้ำยาฟิโนลเพื่อลดอาการเกร็งแบบintramuscular nerve เป็นวิธีที่ให้ผลแทรกซ้อนน้อย ระยะเวลาในการให้ผลลดอาการเกร็งนาน

*แพทย์ประจำบ้าน กอวชศาสตร์ฟื้นฟู

**อาจารย์กอวชศาสตร์ฟื้นฟู รพ.พระมงกุฎเกล้า